

Effekt av rigor status og saltemetode på filetfarge og nivå av astaxanthin under produksjon og lagring av kaldrøykte laksefileter

Sveinung Birkeland, Nofima

Leif Akse, Nofima

Jørgen Lerfall, Høgskolen i Sør-Trøndelag

Agenda

- Innledning
- Forsøksoppsett og analyser
- Resultater
- Oppsummering

Innledning

- Prosjektet ”Fargeegenskaper i muskel ved pre-rigor produksjon av røkt laksefilet”
- Forprosjekt 2008
- Hovedprosjekt 2009
- Finansiert av Fiskeri- og Havbruksnæringens Forskningsfond (FHF)
- Administrert av Norske Sjømatbedrifters Landsforening (NSL)
- FoU arbeidet utført av Nofima (Stavanger, Tromsø)
- Prosjektdeltaker Høyskolen i Sør-Trøndelag
- 5 rapporter
- Videreføring av prosjektet 2010

Forsøket

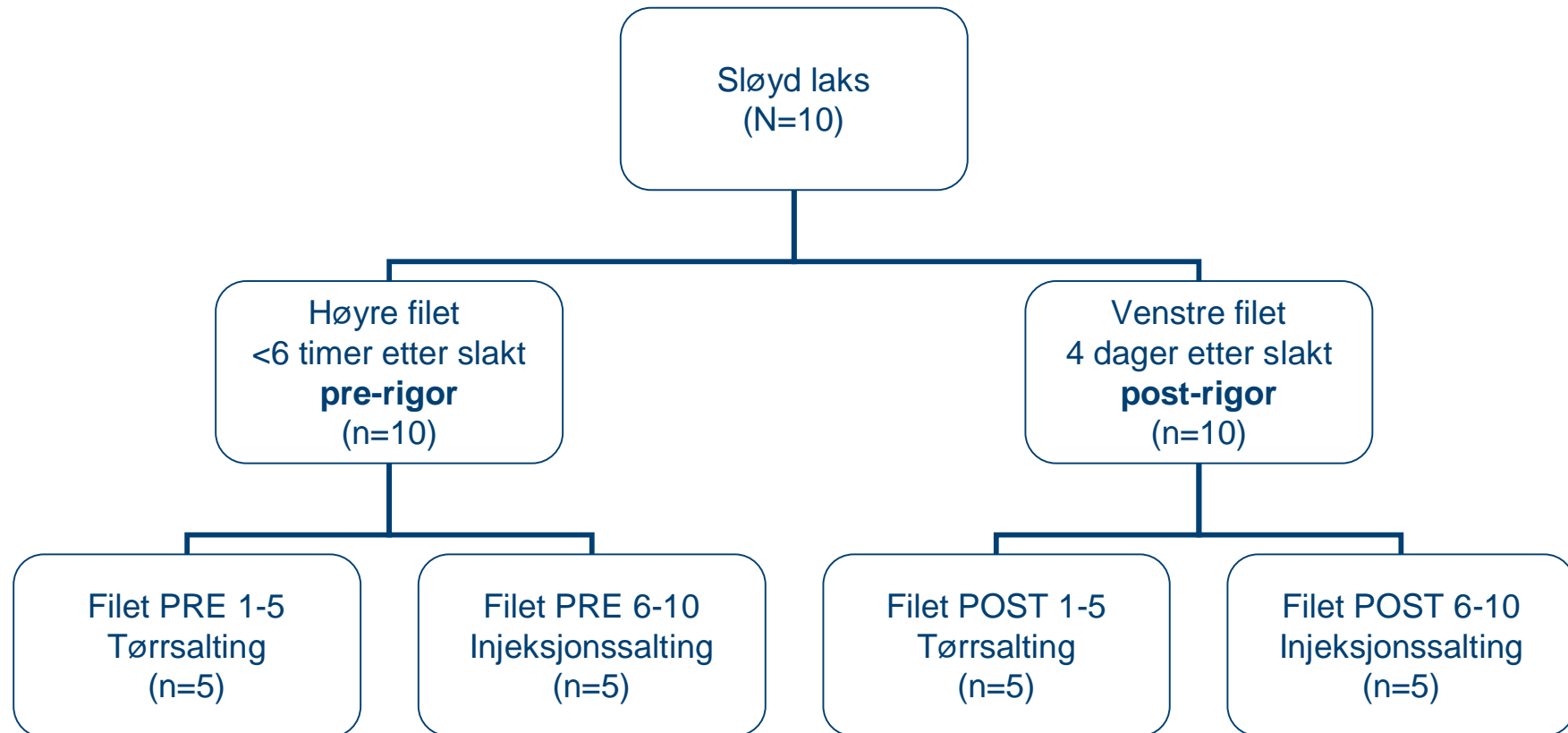
- Formål:

Undersøke retensjonen av astaxanthin og fargeutvikling gjennom produksjonsprotokollen ved bruk av tørrsalting og injeksjonssalting for pre- og post-rigor råstoff

Forsøksoppsett og analyser

- Sløyd laks (N=10) fraktet på is til Nofima (<6 t etter slakt)
 - Vekt: 3.6 ± 0.3 kg
 - Lengde: 73 ± 2 cm
 - Kond. faktor: 0.9 ± 0.1
- Høyre filet (n=10) skåret av beingrinna og trimmet umiddelbart (pre-rigor)
 - Vekt: 1072 ± 98 g
 - Lengde: 47 ± 2 cm
- Resten av fisken ble lagret i plastposer på is i 4 dager før venstre filet (n=10) ble skåret av og trimmet (post-rigor)
 - Vekt: 1065 ± 75 g
 - Lengde: 47 ± 2 cm
- Filetene i pre og post rigor gruppene splittes i 2 grupper (n=5) før salting
 - Tørrsalting (~20 timer, 2°C)
 - Injeksjonssalting (25 % saltlake, $10-12^{\circ}\text{C}$, injeksjonstrykk 2 bar)
- Kaldrøyking (200 minutt, 23°C)
- Vakuumpakking (99 %) og lagring (14 dager, 4°C)

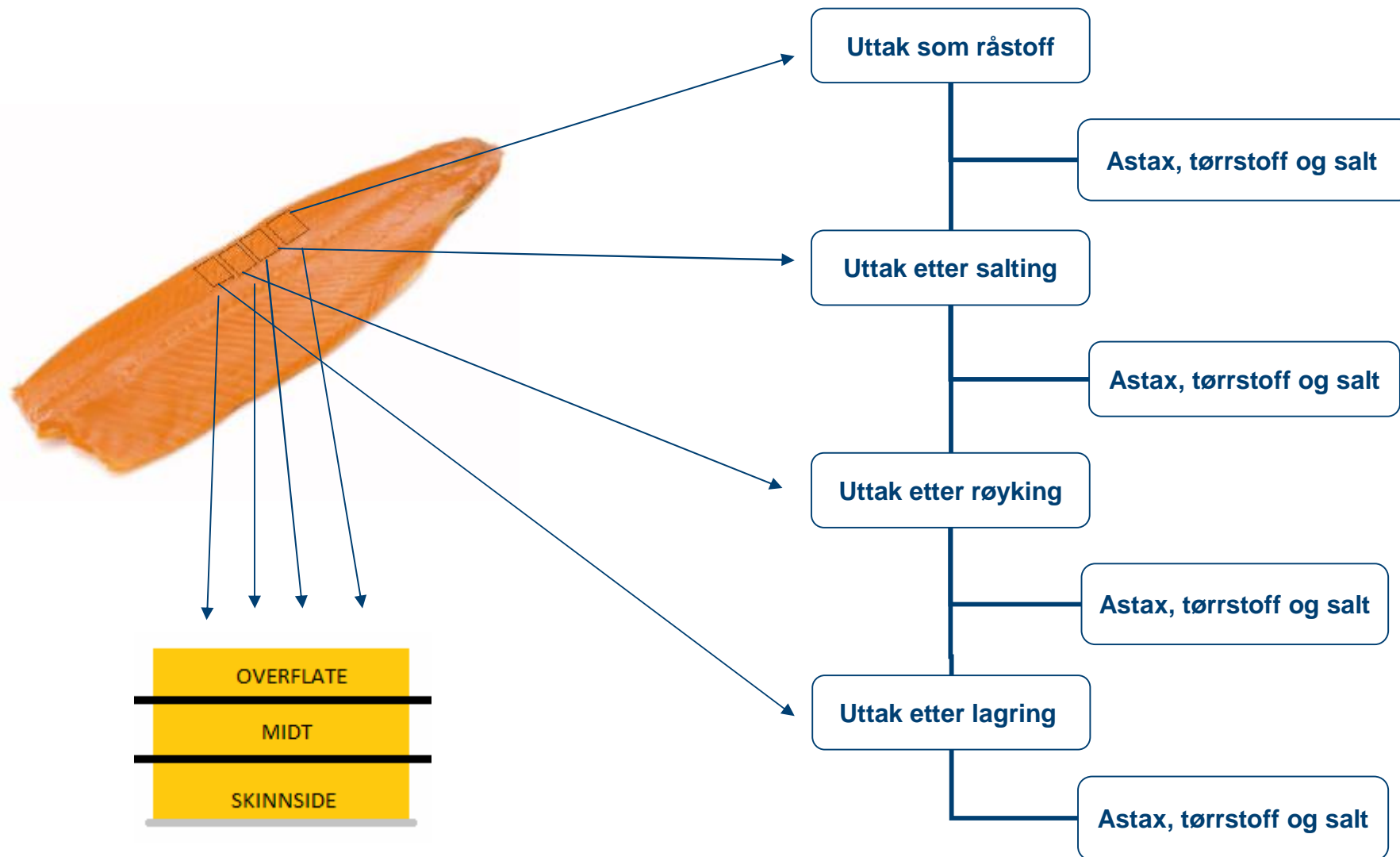
Forsøksoppsett og analyser

Forsøksoppsett og analyser

- Kjemiske analyser
 - Fett
 - Tørrstoff
 - Salt
 - Carotenoider (total carotenoider, astaxanthin, idoxanthin, lutein)
- Filetfarge
 - Digital photo imaging (CIEL*a*b*)

Forsøksoppsett og analyser

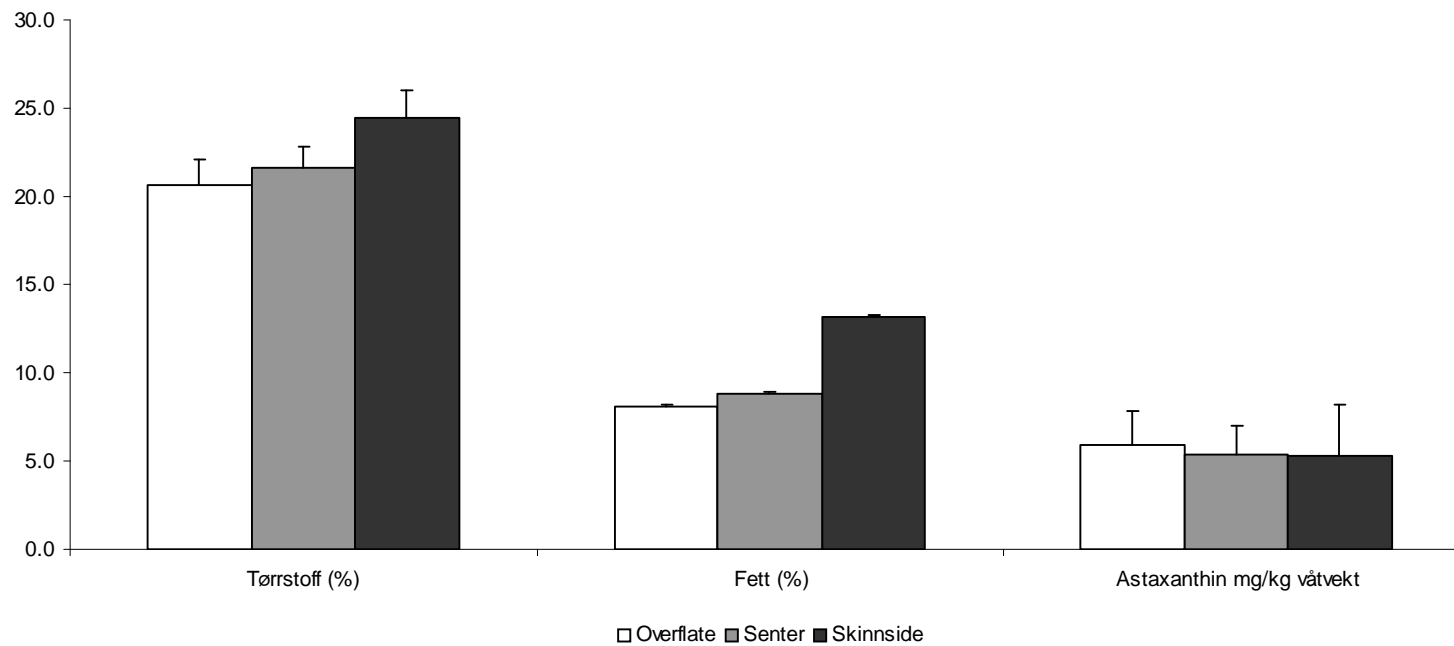
Totalt antall prøver: 320

Resultater

- Råstoffets kjemiske sammensetning (n=20)

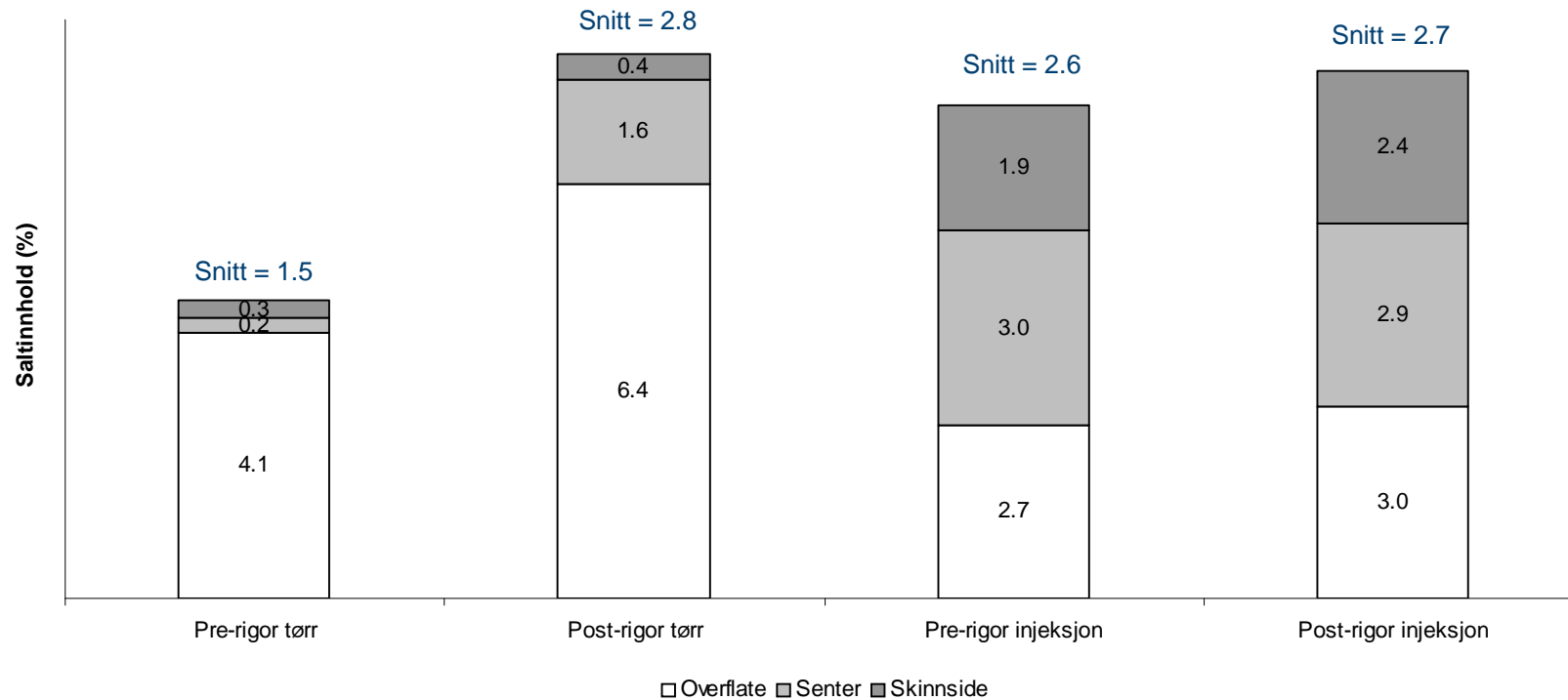
Tørrestoff (%)	Salt (%)	Fett (%)	Astaxanthin (mg/kg våtvekt)	Astaxanthin (mg/kg tørrvekt)
22.2±1.2	0.2±0.04	10.1±1.9	5.5±0.7	25.4±4.1

- Ingen signifikante forskjeller mellom pre- og post-rigor fileter

Resultater

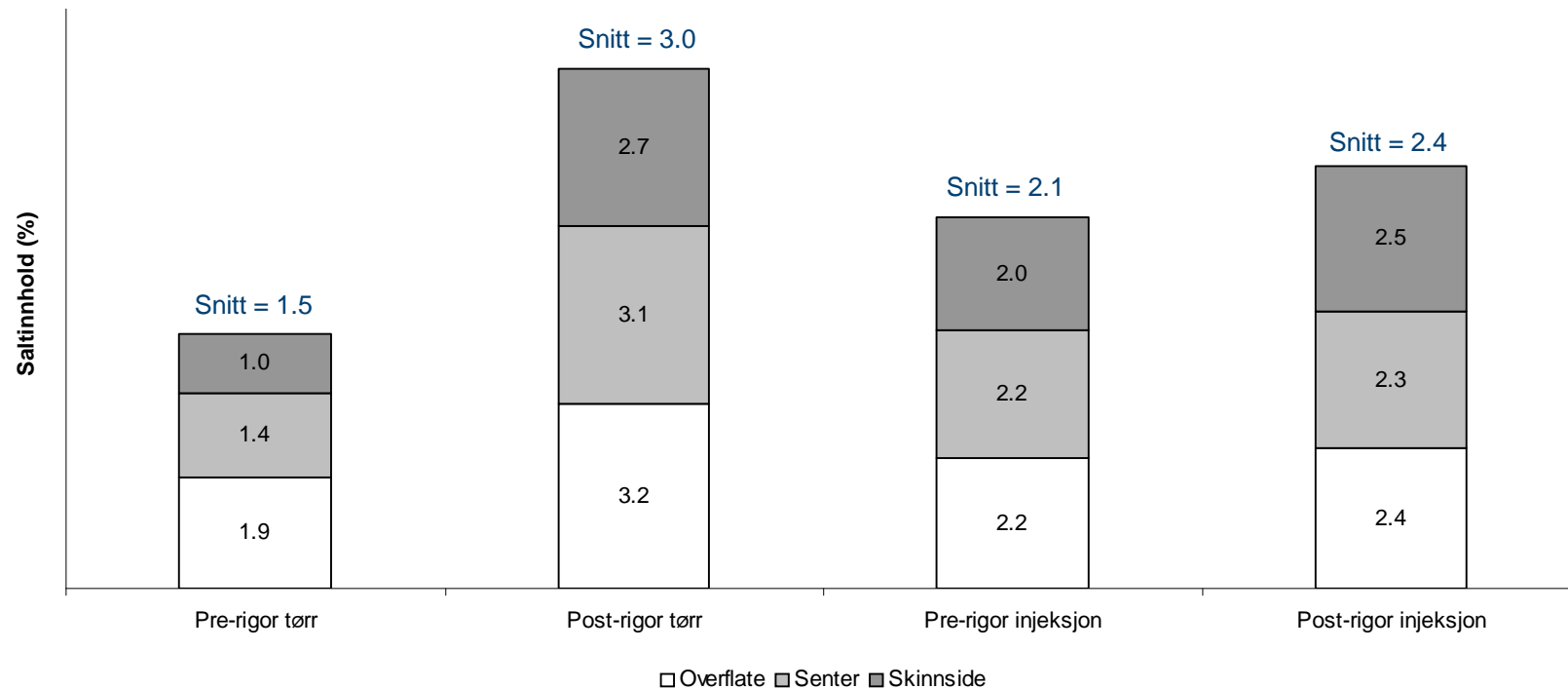
- Saltinnhold i røykte fileter (dag 0) fra ulike protokoller

- Effekt av rigor status på gjennomsnittlig saltinnhold
- Effekt av rigor status på fordeling av salt

Resultater

- Saltinnhold i røykte fileter (dag 30) fra ulike protokoller

- Effekt av rigor status på gjennomsnittlig saltinnhold
- Effekt av rigor status på fordeling av salt

Resultater

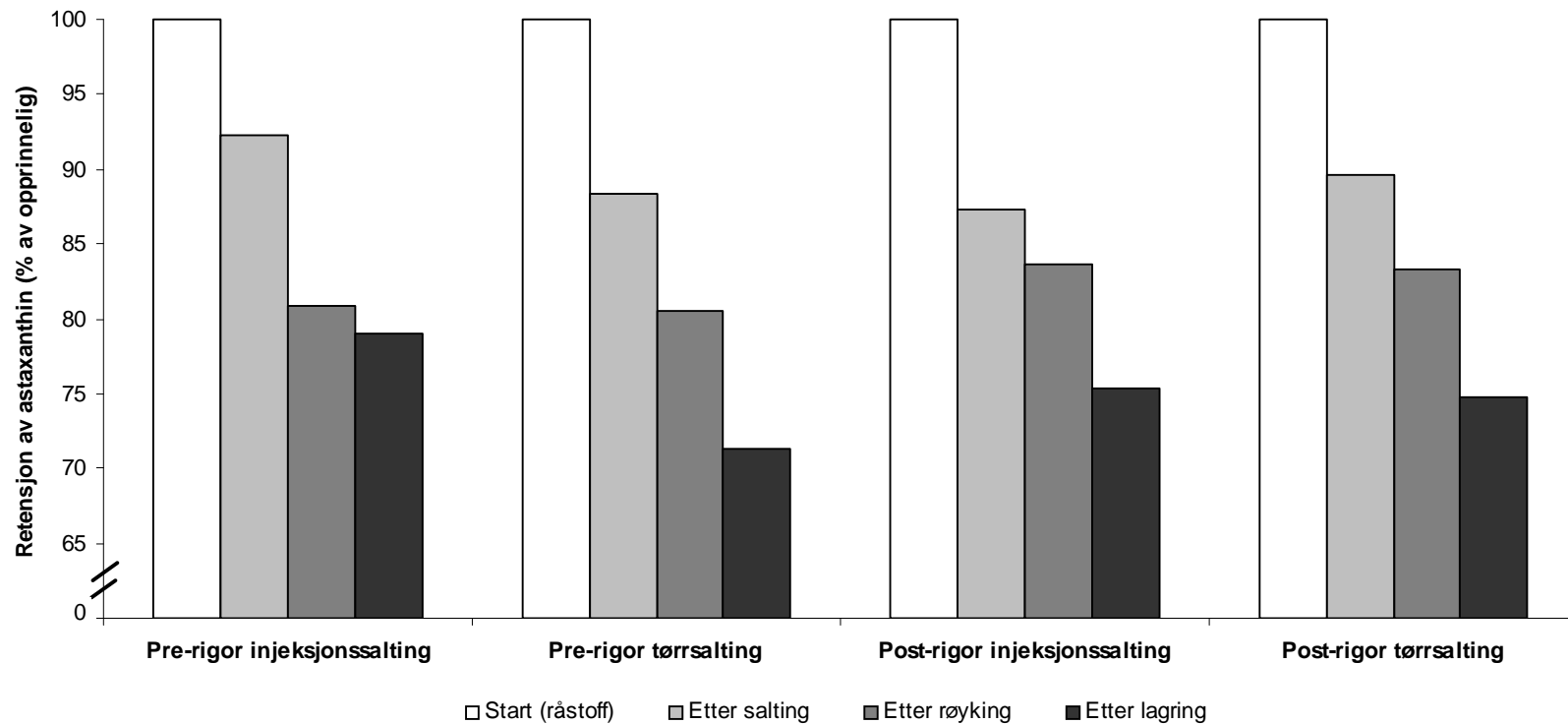
- Retensjon av astaxanthin – hovedeffekter av rigor status og saltemetode

Design faktor	Retensjon av astaxanthin (% av opprinnelig)			Effekt prosesstrinn ²
	Etter salting	Etter røyking	Etter lagring	
Rigor status (n=30)				
Post rigor	87.4±8.1 ^A	83.5±7.5 ^A	75.1±10.2 ^B	P<0.001
Pre rigor	89.3±10.9 ^A	81.2±11.5 ^B	75.1±12.4 ^B	P<0.001
<i>Effekt av rigor status (P-verdi)</i>	<i>0.455</i>	<i>0.371</i>	<i>0.801</i>	
Saltemetode (n=30)				
Injeksjonssalting	87.1±11.3 ^A	82.8±9.7 ^{AB}	77.8±12.5 ^B	P<0.010
Tørresalting	89.5±7.4 ^A	81.9±9.9 ^B	73.1±9.5 ^C	P<0.001
<i>Effekt av saltemetode (P-verdi)</i>	<i>0.346</i>	<i>0.732</i>	<i>0.108</i>	

- Ingen signifikante hovedeffekter av rigor status eller saltemetode
- Signifikante hovedeffekter av prosesstrinn

Resultater

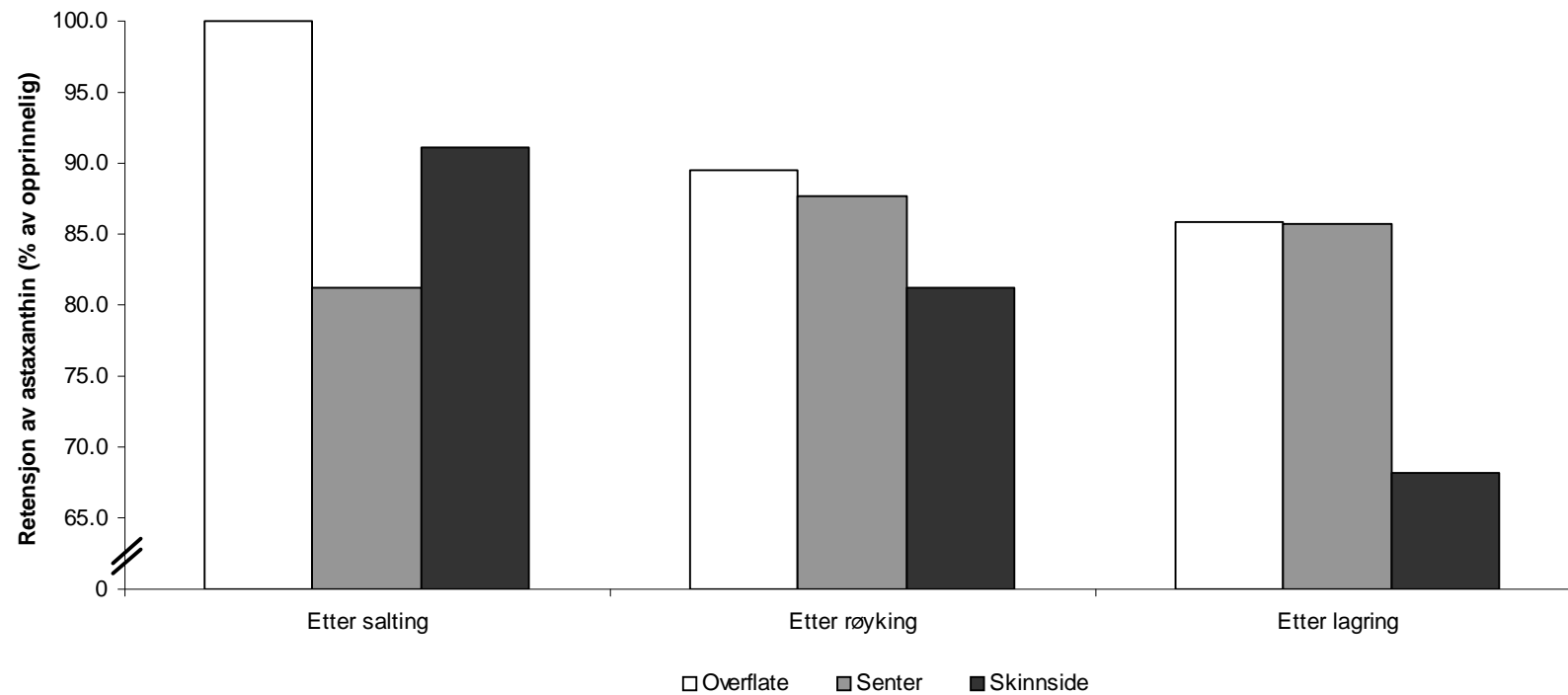
- Retensjon av astaxanthin ved ulike prosesstrinn for de 4 protokollene

- Signifikante effekter av prosesstrinn på retensjon av astaxanthin

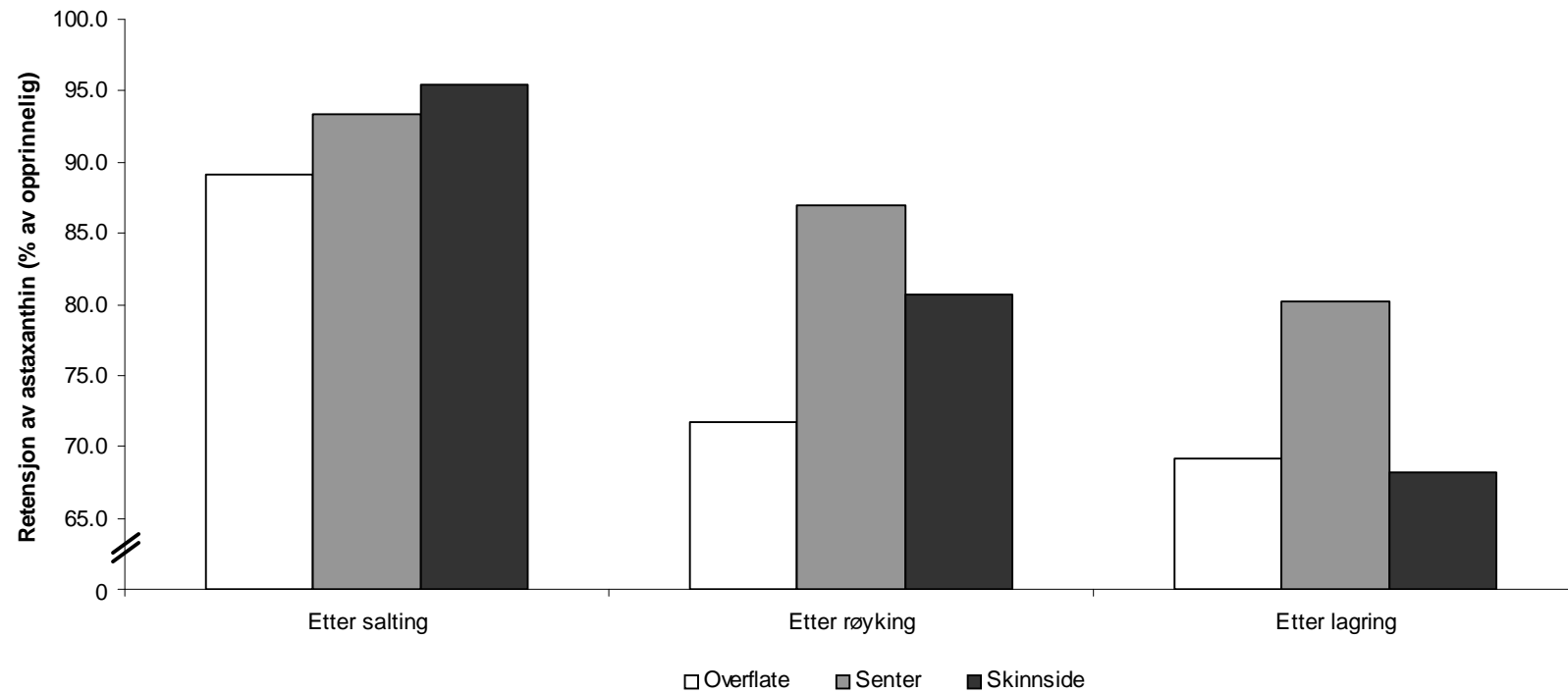
Resultater

- Retensjon av astaxanthin i ulike lag av filet – pre rigor injeksjon

Resultater

- Retensjon av astaxanthin i ulike lag – pre rigor tørrsalting

Resultater

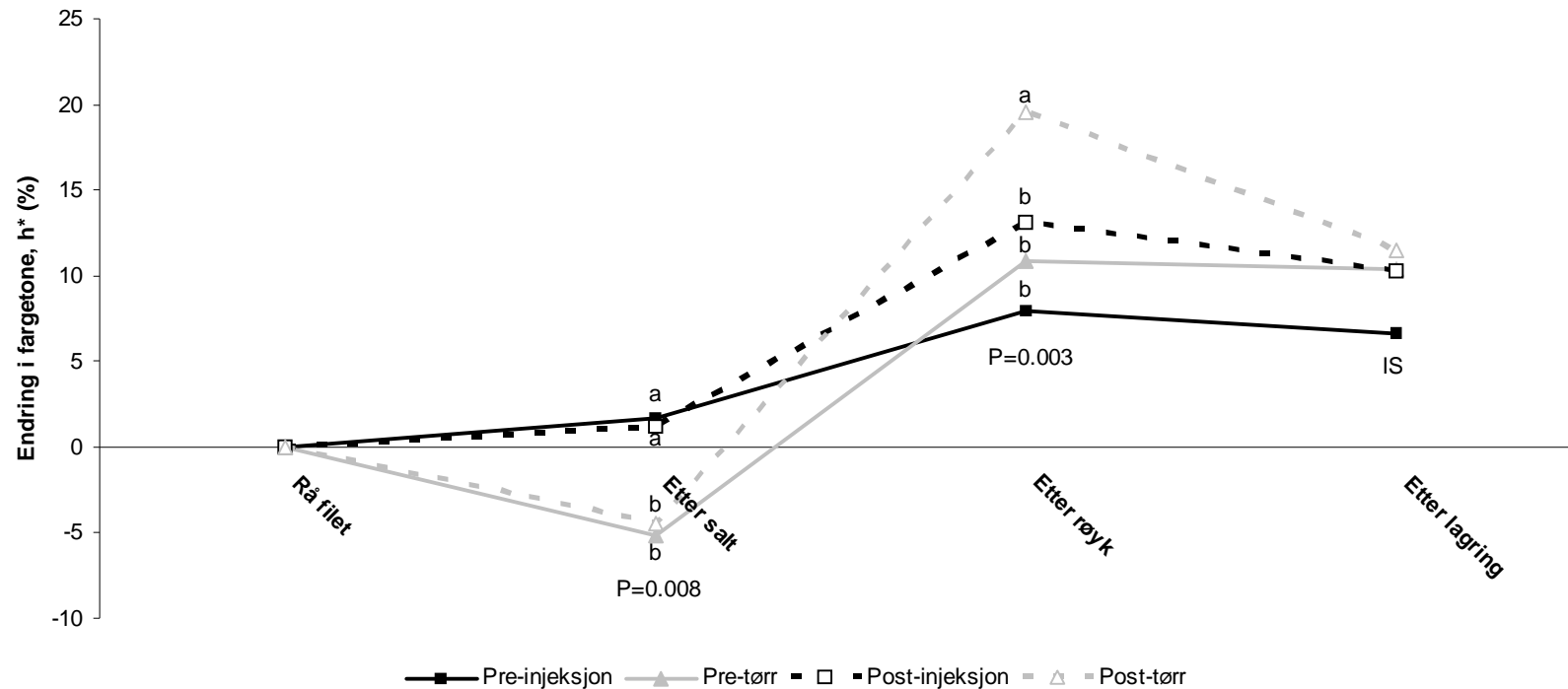
- Filetfarge i røykte fileter – hovedeffekter av rigor status og saltemetode

Design faktor	Fargeparameter (CIE Lab)			
	L*	a*	b*	H*
Rigor status ved start				
Post rigor	66	42	40	44
Pre rigor	60	37	37	45
<i>Effekt (P-verdi)</i>	<i>0.001</i>	<i>0.001</i>	<i>0.001</i>	<i>0.236</i>
Saltemetode				
Injeksjonssalting	65	40	40	45
Tørresalting	61	39	38	45
<i>Effekt (P-verdi)</i>	<i>0.001</i>	<i>0.020</i>	<i>0.001</i>	<i>0.388</i>

- Post rigor fileter er signifikant lysere (L*), med større innslag av rød (a*) og gul (b*) farge sammenlignet med pre rigor fileter.
- Injeksjonssaltede fileter er signifikant lysere, med større innslag av rød og gul farge sammenlignet med tørresaltede fileter.
- Ingen signifikant effekt av rigor status eller saltemetode på fargetone

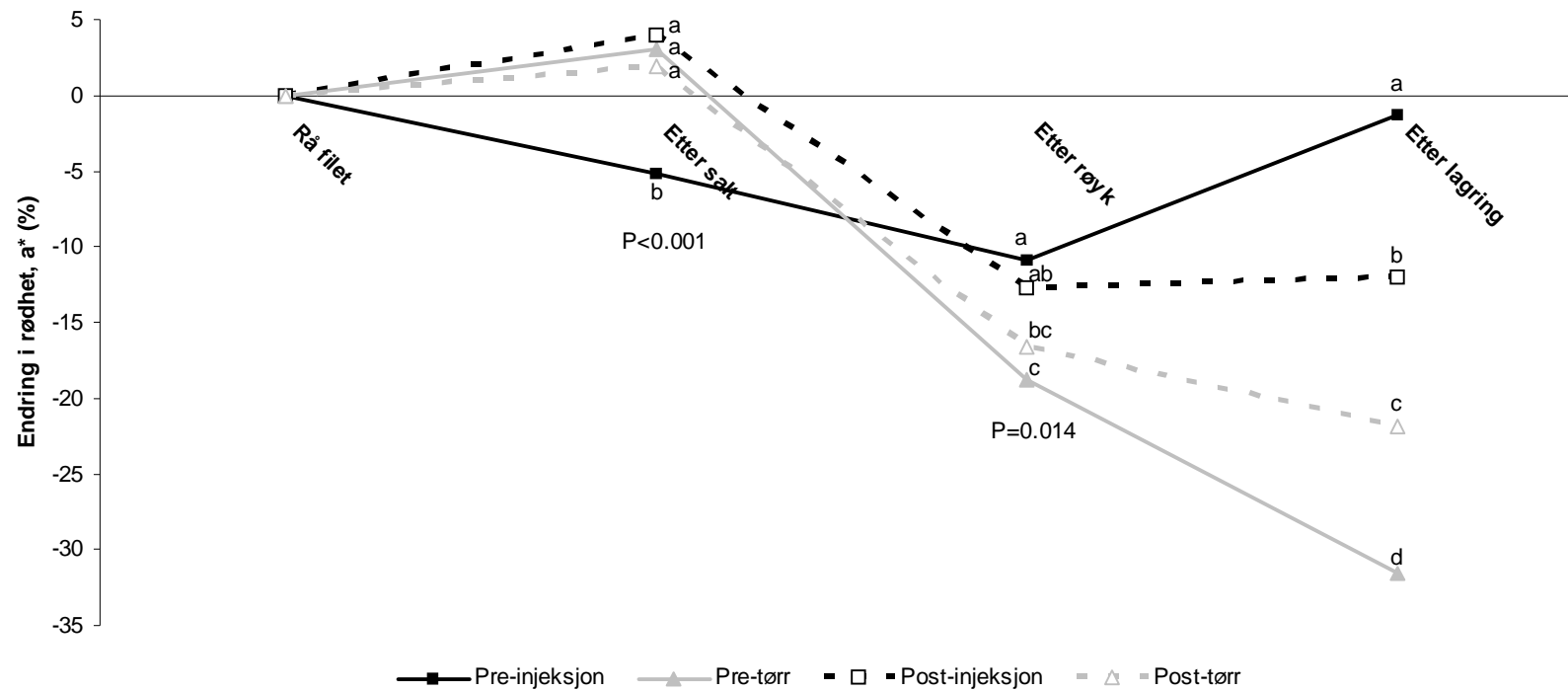
Resultater

- Filetfarge i røykte fileter – endring gjennom prosessen (fargetone, h^*)

Resultater

- Filetfarge i røykte fileter – endring gjennom prosessen (rødhet, a*)

Oppsummering

- Rigor status påvirker opptaket og fordelingen av salt i muskel – spesielt ved tørrsalting
- Lagring fører til bedre fordeling av salt i muskel, men tørrsaltede pre-rigor fileter fortsatt ujevn fordeling etter 30 dager
- Retensjon av astaxanthin gjennom prosessering er tilnærmet lik for råstoff som enten er pre- eller post rigor ved saltetidspunktet
- Retensjon av astaxanthin er tilnærmet lik enten man bruker tørrsalting eller injeksjonssalting
- Total retensjon av astaxanthin gjennom prosessprotokoll (salting, røyking, lagring) var på mellom 70-80 %.
- Hvert trinn i protokollen bidrar til redusert retensjon:
 - Etter salting: 87-92 %
 - Etter røyking: 80-84 %
 - Etter lagring: 71-79 %

Oppsummering

- Ulik retensjon av astaxanthin i ulike lag av fileten
- Tendens til at tørrsalting påvirker retensjonen i overflaten mest, mens injeksjonssalting påvirker retensjonen i lagene lenger ned mot skinnet mest
- Post rigor fileter lysere med større innslag av rød og gul farge i forhold til pre rigor fileter
- Injeksjonssaltede fileter lysere med større innslag av rød og gul farge i forhold til tørrsaltede fileter
- Ulike prosesstrinn har ulik effekt på grad og ”retning” av fargeendring

Takk for oppmerksomheten!

